

začelo in tako lepo se je razcvitalo in nihče ni čutil, da mu je koreninice že izpodjedlo!

Kakor govorimo vsi, tako se piše po vseh novinah veliko o cesarjevi in to ne more drugače biti, saj nam je bil vsem prav po srci in vsi smo izgubili v njem prestolonaslednika.

To je torej prav ali kar nam ne dopade v liberalnih novinah, je to, da si ga one svoje ter se lažejo svojim bralcem, češ, da je tudi cesarjevič bil na strani liberalcev. Mi si ga ne svojimo za-se a ne zdi se nam, ako storé to liberalci za-se, da je to, vsaj sedaj, na mestu.

Javno vprašanje.

Ljudsko šolo v Vitanji obiskujejo otroci iz sledečih šest občin: Vitanja, Skomra, Ljubnice, Pake, Doliča in iz Brezna. Teh šest občin je tudi skupno plačalo novo šolsko poslopje v Vitanji.*) Kakor je pa znano, so poslednje štiri občine, namreč: Ljubnica, Paka, Dolič in Brezen ne davno tirjale, da ima v Vitanjski šoli biti šolski poduk za slovensko deco v slovenskem jeziku. Prepričani smo namreč vsled dolgotrajne skušnje, da je nepotrebno, nespametno, recimo na ravnost, škodljivo, majhnim otročičem vbijati v glavo neznane nemške besede, saj jih tudi takoj zopet pozabijo.

Resnica, škodljivo je za otroke, če so prisiljeni učiti se nemščine v šoli, ko bi med tem časom se lahko v materinem jeziku naučili za življenje koristnih stvari, v tem, ko jim ne bode nemščina po naših hribih nikdar ničesar koristila. Vsi vidimo, da ljudje ob sami nemščini tudi živeti ne morejo. Vidimo tudi, da so nekaterim ljudem zmešale tiste nemške besede, ki so se jih nekda naučili, že blizu popolnoma glavo: menijo, da znajo res veliko več, kakor drugi slovenski sosede. Mnogoteri taki ponemčeni Slovenci radi prezirajo in zaničujejo svoje lastne brate. Da pa nemščina človeka ne reši lakote, tega se je že lahko prepričala sosednja občina Skomriška. V Rakovci, ki spada pod Skomre, so bile nekda glažute. Naselili so se tamkaj nemški glažarji, menda večji del iz Češkega. Ko so glažute prenehale, razpršili so se po širnem svetu tudi nemški glažarji. O, zdaj prihajajo pisma teh nemških ubožanih glažarjev iz celega sveta k Skomriški občini, naj jih podpira, kajti v slovenski občini Skomre so dobili domovinsko pravico. Koliko morajo slovenski Skomrčani za nemške glažutarje leto za letom plačevati! Vidite: nemščina tem uboščekom toraj nič ne, celo nič ne pomaga.

Nekateri za nas Slovence silno skrbni Vitanjčani nam pa le v eno mer hvalijo nemščino, rekoč: „Potrebno ti je nemščino znati, če hočeš

iti med svet. Pojdi po gornjem Štajarskem ali podaj se na Hrvaško ali v Bosno (?), povsodi se potrebuje nemščina!“ Tako nam prigovarjajo, naj se le pridno učimo nemščine, da bomo ž njo ležje romali po svetu.

Vprašam pa jaz tukaj samo to: Zakaj slovenske rojake neki gonijo Nemci vedno med svet? Mar kje za to, da bi potlej hitro oni sedli v naše, toplo gnjezdo? — Tega pa ne tega! Naša zibelka je tekla v naših gorah in kakor naši stariši, tako čemo še mi ostati v naši domovini ter si pošteno služiti svoj kruh. Kdor pa ravno hoče iti od tod, pojdi, saj ga ne zadržujemo. Naši Vitanjski tržani se bodo pa že morali toliko slovenskega jezika naučiti, da nas bodo morali razumeti, kedar jim bomo ponujali svoje groše za njihovo blago. In če pride slovenski mladenič kot vojak v Ljubljano ali Trst, najde tamkaj slovenskih rojakov, s katerimi se bo celo lahko pogovarjal. No in če ga pošljejo v Gradec ali na Dunaj, bode imel tudi tam slovenske tovarše.

Slovenski mladenič pa je navadno tudi prebrisane glave, da se poprej nauči nemščine, kakor Nemec slovenščine. Tem posili-Nemcem tudi obljubim, da kedar bodo nemške občine po gornjem Štajarskem zahtevale slovenski šolski poduk za svoje otroke, no tokrat bom pa še jaz nasvetoval, naj se slovenski otroci učijo po nemški. Dokler se pa laški otroci učijo v šoli le laško, Francozi le v francoskem, in nemški le v nemškem jeziku, dotlej pa res ne vem, zakaj bi tratili čas in trgali obleko slovenski otroci v nemški šoli, v kateri nauka še ne razumejo. Dobro tudi vem, da se je že tisoče Slovencev med Nemci poizgubilo in nemške šole so res tudi nam Slovincem pripomoček, ki za more naše otroke zastrupiti, da se vtegnejo s časom ponemčiti, da bodo zaničevali svoje nekdanje slovenske stariše.

Iz teh modrih razlogov smo toraj se potegnili za svoje pravice ter tirjali slovensko šolo, naj bo že to prijetno ali neprijetno Vitanjskim Nemcem. Toda, ljubi Slovenci, poslušajte zdaj: Toti nas plašijo s tem, da bomo morali Vitanjčanom in Skomrčanom povrniti denar, ki so ga tudi oni šteli za našo skupno šolsko poslopje. Skomrčani in Vitanjčani hočejo (?) pozidati lastno novo šolsko poslopje, kaj pa da mora biti to od zunaj in znotraj nemško. Ali je pametnim gospodom znana postava, da bi se mi mogli prisiliti, naj povrnemo tema občinama denar, ki ste ga plačali za to šolsko poslopje? Meni to ne gre v glavo prav. Najbrž je to zopet tak ded, ki bi mogel preganjati vrabiče iz prosa.

V Ljubnici pri Vitanji, koncem jan. 1889.

Janez Verčnik, župan.

*) Ta glas pride na ravnost izmed ljudstva in ima toliko zdrave in prepričalne moči v sebi, da mu radi odstopimo le-to mesto. Ured.